

„LIETUVA 2050“ ATEITIES RAŠTINGUMO PAMOKŲ PROJEKTO ĮGYVENDINIMO ATASKAITA

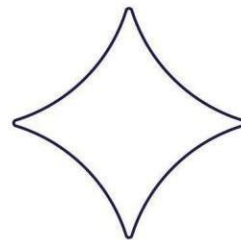
Parengė Lietuvos moksleivių sąjunga

2025 m. lapkritis

LIETUVOS
RESPUBLIKOS
VYRIAUSYBĖ

Apie ateities raštingumo pamokų projektą

Valstybės pažangos strategija „Lietuvos ateities vizija „Lietuva 2050“ – tai vienas iš strateginių Lietuvos valstybės dokumentų, kuriuo siekiama apibrėžti ilgalaikę šalies vystymosi kryptį. Inicijavos, siejamos su ateities raštingumu, tikslas – skatinti moksleivius domėtis valstybės gyvenimu, atskleisti, kokios idėjos ir vertybės jiems svarbios, išsiaiškinti, kaip jie įsivaizduoja savo ir valstybės ateitį. Tai įgyvendinta vedant **ateities raštingumo pamokas**.

Siekdama strateginę viziją padaryti suprantamą ir aktualią jaunajai kartai, Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija kartu su Lietuvos moksleivių sąjunga (LMS) inicijavo veiklas, kurių metu moksleiviams buvo vedamos ateities raštingumo pamokos. Vyriausybės kanceliarija sukūrė specialų žaidimo formato užsiėmimą – interaktyvų ir kūrybinį įrankį, leidžiantį mokiniams įsitraukti į valstybės ateities modeliavimo procesą. Pamokos buvo vedamos 2025 m. kovo–birželio ir spalio–lapkričio mėnesiais, jose dalyvavo 8–11 klasių moksleiviai, kurių amžius svyravo nuo 14 iki 18 metų. Prieš pradėdami pamokas, **LMS atstovai buvo apmokyti šį žaidimą vesti** – jie ne tik įsigilino į vizijos turinį, bet ir įgijo praktinių įgūdžių, kaip įtraukti bendraamžius į diskusijas apie ateitį.

Ateities raštingumo pamokų esmė

Ateities raštingumo pamokose moksleiviai pirmiausia buvo supažindinti su Lietuvos ateities vizija „Lietuva 2050“, o vėliau, suskirstę į komandas ir, pasitelkę atsitiktinai ištrauktas ateities raštingumo žaidimo korteles, **kūrė savo „Lietuva 2050“ scenarijus**. Kortelėse buvo vaizduojamos įvairios visuomenės grupės – senjorai, migrantai, kultūros kūrėjai, jaunimas iš mažesnių miestelių – ir tokios temos kaip švietimas, tvarumas, skaitmenizacija, gerovė ar inovacijos. Mokiniai diskutavo, kaip tam tikros visuomenės grupės galėtų prisidėti prie ilgalaikių ambicijų įgyvendinimo, kokių iššūkių galėtų kilti, kokius politinius sprendimų reikėtų priimti, kokį vaidmenį atliktų technologijos, švietimas ar socialinis dialogas. Taip jie mokėsi suprasti **ilgalaikio valstybės planavimo principus** ir vertino įvairių grupių poreikius bei galimybes formuoti ateitį.

Personos

„Aš manau, kad eisim į priekį ir kad visi bus išgirsti.“

Tikslai: dirbti iš bet kur, prisidėti prie Lietuvos gerovės, kurti karjeros kryptis. Sieja savo ateitį su Lietuva, kuri asocijuojasi ir su šeima, aktualūs žmogiškieji ryšiai.

Lūkesčiai: mano, kad Lietuva bus inovatyvi valstybė, viena iš lyderių Europoje; tikisi, kad tolerancijos ir kito priėmimo, psichologinės gerovės iššūkiai iki 2050-ųjų bus išspręsti. Tikisi išmokti daug užsienio kalbų, aktualūs atlyginimų kėlimo klausimas; mano, kad žmonės į Lietuvą trauks tai, kad savo šalyje gali būti labiau vertinamas nei svetoje.

Lukas

Tendencijos

NATO žlugimas
(laikinė korta, 2024–2027 m.)

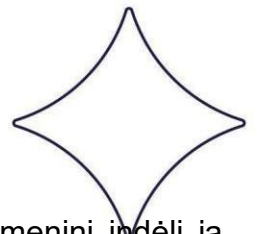
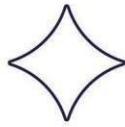
NATO žlugimas yra mažai tikėtina, tačiau vis tiek reali tikimybė. Tai gali atsitikti dėl įvairių priežasčių – pradedant nuo Rusijos NATO sutarties 5-ojo straipsnio testavimo iki JAV pasitraukimo iš Alijanso. Jei NATO iš dalies arba pilnai iširtų, labai tikėtina, jog Rusija stengtųsi vėl įgyti galios ir dominuoti Rytų Europoje.

Šis patirtinis mokymasis buvo ne tik įtraukiantis, bet ir prasmingas. Moksleiviai turėjo galimybę **ugdyti gebėjimą mąstyti ilgalaikėje perspektyvoje**, diskutavimo ir komandinio darbo įgūdžius, mokėsi analizuoti ir interpretuoti socialinius procesus, suprasti valstybės

**Lietuva
2050**

valdymo principus. Jie ne tik išgirdo apie viziją, bet ir galėjo įvertinti asmeninį indėlį ją įgyvendinant – įsivaizduoti savo vaidmenį Lietuvos ateityje, mąstyti apie galimą karjerą viešajame sektoriuje ar pilietinio aktyvumo formas.

Ateities raštingumo pamokų statistika

900<

įtrauktų moksleivių skaičius

39

pravestų pamokų skaičius

32

aplankytų mokyklų skaičius

12

apmokytų edukatorių skaičius

Ateities scenarijų raiškos būdai

Gauta medžiaga patvirtina, kad Lietuvos moksleiviams rūpi jų šalies ateitis – jie nori būti aktyviais pokyčių dalyviais ir prisidėti prie gerovės kūrimo. Jaunuoliai, pasitelkdami įvairias raiškos priemones – nuo piešinių ir komiksų iki filmukų, eilėraščių, skaidrių bei minčių žemėlapių, sukurtų naudojant dirbtinį intelektą – demonstravo kūrybiškumą, kritinį mąstymą ir gebėjimą išvelgti bei analizuoti ateities iššūkius. Nors moksleiviai turėjo galimybę rinktis iš scenarijaus ir veiksmų plano kūrimo, dauguma jų rinkosi scenarijaus kūrimą – šis pasirodė jiems suprantamesnis.

LIETUVOS
REPUBLIKOS
VYRIAUSYBĖ

Zitos diena 2050-aisiais

Rytas
Zita, kuriai jau 107-eri, gyvena moderniam, bendruomeniškaiame daugiabutyje, kur visi gyventojai palaiko glaudžius ryšius. Nors amžius solidus, ji jaučiasi šauni ir nepriklausoma – viska padėdą atnešyti žmonių namai. Elektros energija tiekia netoliese veikiančius branduolinius reaktorus, kuris užtikrina švarią ir stabilią energiją visam rajonui.

Pietūs
Zita pietauja bendruomenės valgykloje, kur susirenka jos draugai – įvairaus amžiaus žmonės, taurinimas ir senjorai čia ne tik valgo, bet ir dalvauja atsakijosa, dalijasi idėjim. Ji didžiuojasi, kad Lietuvoje svarbos socialinės vertybės, lygios galimybės, pagalba vienišio amžiaus žmonėms, solidarumas tarp kartų.

Popietė
Zita savanoriuja bibliotekoje – padeda vaikams atvesti skaitymo džiaugsmą. Svetimas ir kultūra išlieka svarbus. Technologijos padėja – net senjorai moka naudotis virtualiomis platformomis, o biblioteka tapusi ir bendravimo centru.

Vakaras
Per langą Zita mato švytinčią branduolini centrą – jis tapo ne tik energijos, bet ir inovacijų simboliu. Žmonės tiki mokslu, o Lietuva – viena iš pirmųjų janciu šalių dekarbonizacijos srityje. Ji jaučiasi rami – Lietuva pasirinko kelią, kuriam

MOKINIŲ DARBAI

Eilėraštis

Močiutė 2050: misija įmanoma

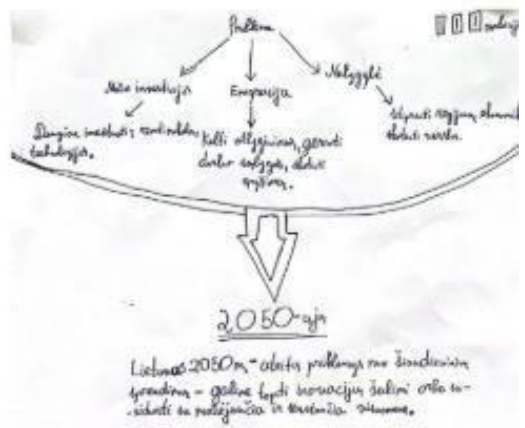
Vilniaus rajono ramybės gyvena,
Danuta – trijų vaikų mama.
Penktasdešimt vieneri, širdis rami,
Tarp tradicijų šaknų ir ateltes žingsnių ji.

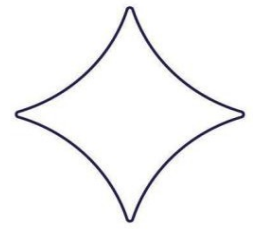
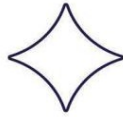
Už darbą – 842 eurai rankoj,
Bet vertė – ne tik piniguose, o santykių tankoj.
Ji tiki mokslu, sveikata, kuri žvelgia į ją.
Kur gydymas pritaikytas – tarsi pasiūtas švarkas.

Jos ambicija skamba aiškiai ir tvirtai:
„Tvarus verslas, menas ir mokslas – Lietuvai ir pasauliui lai
Tyla, o fonas – vaikų balsai nauji,
Danuta jungia kartas – tarsi tiltas, laikantis viską gyvą širdy.

Kaip atrodo Luko diena 2050-aisiais, norint pasiekti ambiciją, kai pasaulyje įsigalėjusi tendencija:

- 07:00 – 08:00 Lukas atsikelia, pavatops pusrūčius įsijungia naujienos ir pastikrina, kas vyksta Lietuvoje ir pasaulyje.
- 08:00 – 11:00 Prisijungia prie paskaitų apie potilkių ir psichologiją, jam įdomu, kaip žmonės pasitiki valdžia.
- 11:00 – 13:00 Dirba prie mokslinio darbo apie tai, kaip valdžia galėtų būti skaidresnė ir sąžiningesnė.
- 13:00 – 14:00 Pietauja su draugais ir kalbasi apie tai, kaip jaunimas gali prisidėti prie valstybės kūrimo.
- 14:00 – 16:00 Veda dirbtuves su kitais jaunuoliais, kur jie mokosi atpažinti netikras naujienas.
- 16:00 – 18:00 Dalyvauja susitikime su jaunimo taryba, kur siūlo idėjas apie tai, kaip pagerinti gyvenimą Lietuvoje.
- 18:00 – 20:00 Kalbasi per vaizdo skambutį su lietuviais iš užsienio apie bendrus projektus.
- 20:00 – 22:00 Rašo įrašą į savo blogą apie tai, ką ruošė ir kaip jaunimas gali keisti ateitį.
- 22:00 – ... Paragaus, Lukas dar šiek tiek pasako ir eina miegoti.

Pagrindinės mokinių įžvalgos ir siūlomi sprendimai

Ateities raštingumo pamokose moksleiviai ne tik diskutavo apie galimus scenarijus, bet ir formulavo konkrečias idėjas bei pasiūlymus. Jų idėjos atspindi vertybes, kurias jaunimas norėtų matyti kaip **visuomenės pamatą 2050-aisiais: tai laisvė, saugumas, socialinis teisingumas, įtrauktis, tvarumas, pažangumas, lyčių lygybė ir bendruomeniškumas**. Mokinių idėjos ir vertybės parodė ne tik brandų požiūrį į globalias problemas, bet ir norą aktyviai dalyvauti jas sprendžiant. Viena dažniausiai pasikartojančių temų – **aplinkosauga**. Moksleiviai į ją žvelgia ne kaip į atskirą politikos sritį, bet kaip į bendrą visuomenės atsakomybę. Jie pabrėžia, kad **kiekvienas pilietis yra atsakingas už aplinkos saugojimą**, todėl būtina ugdyti įpročius ir vertybes, skatinančius tvarų gyvenimo būdą.

„Tvarių technologijų plėtra turi vykti ne tik miestuose, bet ir miesteliuose bei kaimuose.“

Jaunimas pabrėžė demokratinių procesų svarbą ir norą būti išgirstais: **laisvas nuomonės reiškimas yra būtina demokratinės visuomenės dalis**, o valstybė turėtų labiau remti jaunimo iniciatyvas. Moksleiviai taip pat siūlo įteisinti reguliarius psichologinės sveikatos patikrinimus, siekiant stiprinti visuomenės emocinę sveikatą.

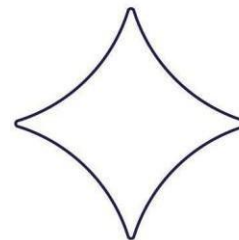
„Švietimo srityje turėtų atsirasti daugiau vietos jaunimui.“

Technologijų klausimai, ypač dirbtinis intelektas, išprovokavo daug diskusijų. Vienas iš pagrindinių pasiūlymų – dirbtinis intelektas turėtų būti naudojamas atsakingai, o jo integracijai į švietimą reikia ypatingo dėmesio. **Jaunimas baiminasi, kad technologijos gali pakeisti žmogiškąjį ryšį**, todėl siūlo kompromisą:

„Mokyklos, kuriose DI pakeistų mokytojus, turėtų turėti gyvus mentorius – ypač tiems, kuriems reikia emocinio palaikymo.“

Moksleiviai mąsto globaliai: jų siūlymu, Lietuvos **verslai turėtų aktyviau plėstis į užsienio rinkas**, o kartu būtina spręsti vietos iššūkius, tokius kaip darbo jėgos trūkumas, emigracija, ir skatinti karjeros mobilumą. **Jaunimas nori gyventi mieste, kuris yra žmogui, o ne automobiliui**. Jie kalba apie „15 minučių miesto“ principus, kur patogumas, pasiekiamumas ir gyvenimo kokybė tampa prioritetu.

„Svarbiausios įstaigos turi būti pasiekiamos per 15 minučių – tai turi būti norma, o ne išimtis.“

Jaunimas pabrėžė, kad **socialinės klasės turėtų būti mažiau lemtingos**, o valstybės pareiga — sudaryti sąlygas **kiekvienam žmogui kurti savo ateitį nepriklausomai** nuo to, kokioje aplinkoje jis užaugo. Ši įžvalga siejasi su poreikiu turėti gerai apmokamą darbą, prieinamą švietimą ir aiškias karjeros galimybes.

„Reikia užtikrinti, kad daugumos darbų nepakeistų DI technologijos, kad jaunuoliai nenukentėtų nuo automatizacijos.“

Mokiniai pabrėžė, kad **šiandien visuomenė per dažnai nusivilia valdžios institucijų sprendimais**. Jauni žmonės mano, kad **demokratija turi būti kuriama kartu**, įtraukiant visuomenę ne tik formaliai, bet ir realiai. Jų nuomone: žmonės turi patikėti, kad jų balsas ką nors keičia, sprendimų priėmimo procesai turi būti skaidresni, valdžia turėtų dažniau atsižvelgti į jaunų žmonių poreikius. Taip pat **išryškėjo noras turėti daugiau priemonių, kurios skatintų pilietiškumą nuo mažens** — pradedant nuo edukacijų mokyklose ir baigiant jaunimo iniciatyvų palaikymu nacionaliniu mastu. Mokiniai tikisi, kad aktyvus pilietiškumas padėtų žmonėms jaustis labiau susaistytiems su savo šalimi ir mažintų emigraciją.

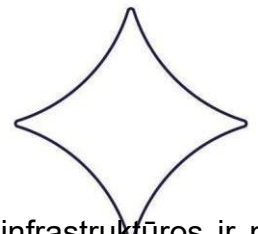
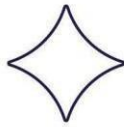
„Pilietiškumo mokymas turėtų vykti nuo mažens, tam kad, visuomenė būtų pilietiškai aktyvi ir patriotiška.“

Jaunuoliai nurodė, kad dabartinės **jų dienotvarkės yra perpildytos**, o nuolatinis krūvis kelia stresą ir perdegimą. **Todėl jie siūlo keturių darbo ar mokymosi dienų savaitę** taikyti konkrečiai 14–29 m. jaunimui, nes **šiam amžiuje ypatingai svarbus savęs pažinimas ir karjeros formavimas**. Tyrimai rodo, kad ji gali pagerinti sveikatą, produktyvumą ir lyčių lygybę.

„Keturių dienų darbo ar mokymosi savaitė padėtų sumažinti emocinį nuovargį, pagerinti psichinę sveikatą, sustiprinti socialinius ryšius ir labiau pasiruošti ateičiai.“

Jaunuoliai išskyrė problemą, kad **viešosios paslaugos — nuo sveikatos priežiūros iki kultūros ir švietimo — įvairiuose Lietuvos regionuose yra labai nevienodos kokybės**. Jie pastebi, jog mažesniuose miesteliuose dažnai

trūksta psichologų, karjeros specialistų, kvalifikuotų mokytojų, modernios infrastruktūros ir net elementarių laisvalaikio erdvių.

„[sivaizduoju Lietuvą, kurioje regionai neatsilieka nuo didmiesčių — paslaugos vienodai prieinamos visiems. Mažėja migracija į miestus, o regionai tampa lygiaverčiais šalies centrais.“

Galiausiai daugelis mokinių nurodė šeimos, bendruomenių ir skirtingų kartų bendradarbiavimą kaip vieną svarbiausių visuomenę stiprinančių veiksnių. Taip pat pabrėžiama **lyčių lygybės, kultūrų įvairovės ir gimtosios kalbos puoselėjimo svarba** – šios vertybės apibrėžia jų supratimą apie sąžiningą, pagarba grindžiamą visuomenę.

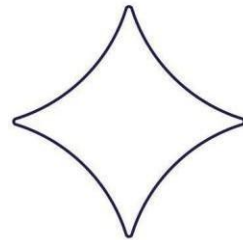
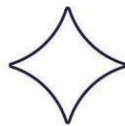
Įdomi, tačiau svarstyтина idėja, kuri išryškėjo per diskusijas: **jaunimas turėtų savanoriškai atlikti tarnybą kariuomenėje**. Tai signalizuoja apie sąmoningą požiūrį į valstybės gynybą ir pilietinę atsakomybę – ne kaip prievolę, o kaip galimybę prisidėti prie valstybės gerovės kūrimo.

Diskusijų metu taip pat atsiskleidė jaunimo nuomonė, **jog technologijos ir dirbtinis intelektas neturėtų visiškai pakeisti žmogaus darbo**. Tai rodo brandų požiūrį į technologinę pažangą – kaip į priemonę, kuri turi papildyti žmogaus veiklą, o ne silpninti socialinius ryšius ar didinti atskirtį.

Ateities raštingumo pamokų rezultatai ir vertinimas

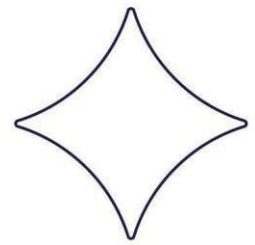
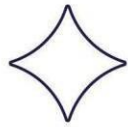
Pamokų metu tapo aišku, kad jaunimui yra svarbi ateities Lietuva, jie nori prisidėti prie šalies augimo. Moksleiviai parodė susidomėjimą valstybės ateities vizija, aktyviai įsitraukė į diskusijas ir noriai dalijosi savo idėjomis. Dėl to, kad veiklas vedė bendraamžiai, ateities vizijos pažinimas moksleiviams tapo įdomesnis ir lengvesnis – kūrybinio proceso metu jiems buvo drąsiau priėti užduoti klausimų ir paprašyti patarimų. Veiklų vedėjų patarimai buvo ypač svarbūs mokiniams, kurie mokosi profesinėse mokyklose, yra jaunesnio amžiaus arba turi ugdymosi sunkumų. Todėl ateityje rengiant mokymų vedėjus reikėtų skirti daugiau dėmesio improvizacinėms praktikoms, kad būtų paprasčiau parodyti tinkamą kūrybinę kryptį, nesuteikiant visų atsakymų. Be to, vertėtų supaprastinti mokymų medžiagą, kadangi jaunesniems dalyviams kilo nemažai iššūkių siekiant suprasti, ko iš jų tikimasi, nesvarbu, kiek kompetentingas būtų mokymų vedėjas.

Ši veikla aiškiai parodė, kad jaunuoliai yra ne tik būsimi šalies kūrėjai, bet ir aktyvūs dabarties visuomenės dalyviai. Dalyvaudami kūrybinėse dirbtuvėse, diskusijose ir praktinėse užduotyse, moksleiviai drąsiai reiškė savo nuomonę apie aktualius valstybės vystymosi klausimus – nuo švietimo ateities iki tvarumo, pilietiškumo ir regioninės plėtros. Dauguma jų pabrėžė, kad Lietuvą mato kaip pažangią, įtraukią, jaunimui draugišką valstybę, kurioje kiekvienas gali prisidėti prie pokyčių. Tokios iniciatyvos rodo, kad jaunimas turi aiškų vertybinį stuburą, nori veikti ir, svarbiausia, turi idėjų, kurios gali būti įgyvendinamos praktiškai. Tai stiprus signalas politikos formuotojams, švietimo įstaigoms ir nevyriausybinėms organizacijoms – jaunimo įtrauktis neturėtų būti simbolinė. Jauni žmonės turi turėti realias galimybes dalyvauti priimant sprendimus, o jų įžvalgos – virsti veiksmais.

Projekte dalyvavusios mokyklos:

1. Alytaus Piliakalnio progimnazija – dalyvavo 22 aštuntos klasės mokiniai;
2. Kauno Karalienės Mortos mokykla – dalyvavo 30 pirmos gimnazijos klasės mokinių;
3. Kauno r. Čekiškės Prano Dovydaičio gimnazija – dalyvavo 17 antros gimnazijos klasės mokinių;
4. Kauno technologijų mokymo centras, Verslo ir paslaugų skyrius – dalyvavo 30 trečios gimnazijos klasės mokinių;
5. Kėdainių šviesioji gimnazija – dalyvavo 40 pirmos gimnazijos klasės mokinių;
6. Marijampolės Rygiškių Jono gimnazija – dalyvavo 28 antros gimnazijos klasės mokiniai;
7. Marijampolės sav. Liudvinavo Kazio Borutos gimnazija – dalyvavo 25 trečios gimnazijos klasės mokiniai;
8. Molėtų r. Alantos gimnazija – dalyvavo 27 antros gimnazijos klasės mokiniai;
9. Panevėžio Juozo Balčikonio gimnazija – dalyvavo 19 pirmos gimnazijos klasės mokinių;
10. Prezidento Jono Žemaičio gimnazija – dalyvavo 23 antros gimnazijos klasės mokiniai;
11. Radviliškio Lizdeikos gimnazija – dalyvavo 27 antros gimnazijos klasės mokiniai;
12. Raseinių Prezidento Jono Žemaičio gimnazija – dalyvavo 23 antros gimnazijos klasės mokiniai;
13. Raseinių r. Nemakščių Martyno Mažvydo gimnazija – dalyvavo 15 antros gimnazijos klasės mokinių;
14. Šiaulių Dermės mokykla – dalyvavo 30 antros gimnazijos klasės mokinių;
15. Šiaulių Simono Daukanto inžinerijos gimnazija – dalyvavo 21 pirmos gimnazijos klasės mokinių;
16. Vilniaus „Erudito“ licėjus – dalyvavo 12 pirmos gimnazijos klasės mokinių;
17. VšĮ Elektrėnų profesinio mokymo centras – dalyvavo 15 antros gimnazijos klasės mokinių;
18. Zarasų „Ažuolo“ gimnazija – dalyvavo 26 antros gimnazijos klasės mokiniai;
19. Vilniaus statybininkų rengimo centras – dalyvavo 17 ketvirtos klasės mokiniai;
20. Vilniaus Ryto progimnazija – dalyvavo 23 aštuntos klasės mokiniai;
21. Vilniaus Ryto progimnazija – dalyvavo 23 aštuntos klasės mokiniai;
22. Vilniaus Ryto progimnazija – dalyvavo 23 aštuntos klasės mokiniai;
23. Šiaulių technologijų mokymo centras Inžinerijos skyrius – dalyvavo 22 trečios gimnazijos klasės mokinių;
24. Šiaulių Didždvario gimnazija – dalyvavo 23 antros gimnazijos klasės mokiniai;
25. Šiaulių Zoknių progimnazija – dalyvavo 15 septintos–aštuntos klasių mišri mokinių savivaldos narių grupė;
26. Šiaulių „Dermės“ mokykla – dalyvavo 21 antros gimnazijos klasės mokinių;

27. Šiaulių r. Kužių mokykla – dalyvavo 13 antros gimnazijos klasės mokinių;
28. Šiaulių Ragainės progimnazija – dalyvavo 35 aštuntos klasės mokiniai;
29. Šiaulių Rėkyvos progimnazija – dalyvavo 14 aštuntos klasės mokinių;
30. Šiaulių Romuvos gimnazija – dalyvavo 30 pirmos gimnazijos klasės mokinių;
31. Šiaulių Lieporių gimnazija – dalyvavo 28 pirmos gimnazijos klasės mokiniai;
32. Šv. Juozapo mokykla – dalyvavo 28 antros gimnazijos klasės mokiniai;
33. Šilalės Simono Gaudėšiaus gimnazija – dalyvavo 50 pirmos gimnazijos klasės mokinių;
34. Šilalės Simono Gaudėšiaus gimnazija – dalyvavo 24 antros gimnazijos klasės mokiniai;
35. Vilniaus „Žemynos“ gimnazija – dalyvavo 18 pirmos gimnazijos klasės mokinių;
36. Klaipėdos „Ažuolino“ gimnazija – dalyvavo 28 pirmos gimnazijos klasės mokiniai;
37. Klaipėdos „Ažuolino“ gimnazija – dalyvavo 23 pirmos gimnazijos klasės mokiniai;
38. Šiaulių Juliaus Janonio gimnazija – dalyvavo 25 antros gimnazijos klasės mokiniai;
39. LMS nacionalinės konferencijos dalyviai – dalyvavo 50 12–20 m. jaunimo.

